

a nyomvonalba, csak metszetre bontottunk és így dokumentáltunk. Az SE 054 és 056 átégett, vastag padlók teljes kibontására engedélyt kértünk a beruházótól, mivel azok nagyobb része a nyomvonalon kívül esett. Az engedély megkapása után egy 3,5×1 m-es szondát nyitottunk a nyomvonal Ny-i szegélyén.

A feltárt objektumok nagyobbik része a badeni kultúrához köthető telep részeként értelmezhető; döntő többségük gödörként, veremként definiálható. Három objektumot (SE 054, 056, 008) nem túl nagy, átlagosan 2 m átmérőjű, kerek épületek tapasztott padlójaként interpretálhatunk. Az objektumok között előfordult a korszakra jellemző, jellegzetes módon elföldelt, teljes szarvasmarha csontvázat tartalmazó gödör (SE 040).

Az objektumok kisebb része császárkori szarmata meglepedés maradványa. Ezek nem különültek el a badeni település objektumaitól, azok között fordultak elő. Az objektumok kizárólag gödrök, amelyek mindamellett, hogy jellegzetes leletanyagot tartalmaztak, kisebbek és szabályosabb formájúak voltak, mint az őskori objektumok.

A gázvezeték kiépítésének teljes nyomvonalszakaszán a földmunka régészeti megfigyelés mellett zajlott. Ennek során a lelőhely folytatásában É felé újabb objektumok kerültek elő. Ezeket 2013. november 20–26. között feltártuk. A jelenségek – kizárólag gödrök – egy intenzívebb szarmata település létezését jelzik a dombháton, ahol a badeni kultúra régészeti objektumai már nem folytatódnak.

BÓZSA ANIKÓ

177. Pécs, Belváros keleti része (Szent Mór Iskolaközpont) (KÖH 70847)

(Baranya megye) **Kő?, Ú, I**

A Pécsi Egyházmegye a Szent Mór Iskolaközpont udvarán (hrs. 17684) légtartásos sportsátrat akar építeni. Az építmény az udvar legmagasabb pontján, a középkori városfal előtti területre lett tervezve. Az alagúttól D-re eső területen a 25×18 m alapterületű létesítmény kialakításához a városfal előtti területet 1–1,5 m mélységig kell bolygatni az előzetes építési tervek alapján. D-i irányban pedig feltöltéssel érik el a kívánt szintet, a sátor helyén a térszín ugyanis lépcsős kialakítású, D-i része az alsóbb szint területére esik. A tervek véglegesítéséhez talajmechanikai vizsgálatra, valamint statikai okok miatt a városfal és a telket K-ről záró fal alapkutatására volt szükség. A munkálatok lehetőséget nyújtottak a terület rétegtani viszonyainak megismerésére. A tevékenységeket régészeti felügyelet mellett végezték 2013. szeptember 26. – október 9. közötti időszakban.

Ez a terület volt a középkori város legmagasabb pontja. A városfal előtti területen elsősorban középkori és újkori épületek maradványaival lehetett számolni. A városfal előtti felső szinten az M 1:10 000 léptékű EOVS vetületű térképen egy a városfalnak és a telket K-ről záró falnak nekiépített L-alakú épület van jelölve (az 1950-es–1960-as éveket tükröző állapot). Pécs város digitális térképén (az 1990–2000-es éveket tükröző állapot) ez az épület már nem szerepel, közben valamikor elbontották. Az alsóbb lépcső szintjén az M 1:10 000-es térképen szintén egy L-alakú épület van feltüntetve az előbbi épülettől D-re. Ez az épület a digitális várostérképen is szerepel még. Jelenleg viszont csak a D-i szárnya van meg, ahol tantermek működnek, azaz az elmúlt 15–20 évben bontották el az É-i részét.

A terület mai állapotában lépcsős kialakítású: a legfelső vízszintes sík a középkori városfal előtt húzódik. Ezt a területet

D-i irányban jelenleg részben egy függőleges támfal, részben egy meredek rézsű zárja. A második (alsóbb) vízszintes szinten jelenleg egy kisebb tornapálya van, ettől D-re pedig egy iskolához tartozó épület. A vizsgálatához 5 árok kiásására került sor, 4 a felső vízszintes síkon, 1 pedig az alsóbb síkon.

A felügyelet során a következő megfigyeléseket tettük: A városfalnak a mai felszíntől kb. 1 m magasságban van egy kiugrása, zoklija. Ennek felső pereme egykori talajszintet jelölhet. A városfalnak lényegében nincsen külön alapozása jelen állapotában, az lényegében a mai felszínről indul, a sárga, homokos, kavicsos, meszes összementálódott altalajrétegre van ráalapozva. Az előzőekből adódóan azt feltételezzük, hogy a városfal előtt kialakított ma is meglévő vízszintes sík kialakításakor a városfal előtti területről földet szedtek el a D-i irányban meredek lejtésű térszint kiegyenlítésére. A vízszintes felszín síkja a városfal alapozás aljának síkja lett, azaz a fal alapozása a mai felszín szintjére került. A kiszedett földdel a lejtős részt töltötték fel, a vízszintes felszín nagyságát megnövelendő, amelybe később lépcsőfokokat vágtak. (A területet D-i irányban jelenleg részben egy függőleges támfal, részben egy meredek rézsű zárja.) A felszín vízszintbe hozásakor lényegében eltüntették a korábbi kultúrretegeket és a természetes talajtakaró legfelső, homogén, barna humuszos rétegét. A jelenlegi humuszréteg másodlagos.

A telket K-ről záró kőfal előtt az alsóbb szinten egy 45°-os, kb. 1 m magas rézsűs feltöltés van. A fal alapozásának alja nagyjából a mai felszínnel van egy szinten, azaz a falnak jelen állapotában nincs alapozása, azt lényegében a rézsű tartja. A kőfal építésének ideje nem ismert, lehet középkori eredetű/előzményű is. A falba kiegészítésként, pótlásként befalazott téglák újkori eredetűnek látszanak. A mai modern szint mesterséges mélyítés eredménye. Ezt megelőzően egy többhelyes épület állt itt, melynek K-i fala az álló kőfal volt, belső járószintje pedig nagyjából a meghagyott rézsű tetejének a szintjén lehetett. A felsőbb szinten a kiásott árokban egy a fal mellé épített modern téglaközből álló objektum vált ismertté.

A felügyelet során három objektum került elő, két cölöplyuk és egy kisebb gödör. Koruk, tárgyi leletanyag hiányában nem meghatározható.

TÓTH ZSOLT

178. Pécs, Belváros nyugati része szakfelügyelet (KÖH 38760)

(Baranya megye) **Ő, Ró, N?, Á, Kk, Kö, Ú**

A Pécsi Távfűtő Kft (PÉTÁV) Pécs belvárosában távfűtő primer gerincevezeték-rekonstrukciót végzett. Ennek kapcsán került sor az alábbi régészeti szakfelügyeleti munkák elvégzésére.

Citrom utca (Graz tér) (KÖH 24595): A Citrom utca Ny-i végén, a Tüke-kút, Capri cukrászda, középkori városfal és a Jókai utca közötti területen (Graz-tér) a közműfektetés földmunkáinak régészeti felügyeletére 2013. május 28. – július 1. közötti időszakban volt szükség.

A terület a római kori település központjában, a késő római település feltételezhető *forumának* ÉK-i sarka előtt, a Postapalota helyén azonosított helytartói palota K-i frontja előtti területen van. Középkori viszonylatban a terület a város D-i szélén, a városfal előtt, a város Ny-i felében terül el. Előbbiekből adódóan előzetesen mind római, mind középkori épületmaradványokkal lehetett számolni, valamint a terület rétegvizonyairól várhattunk információkat. Ezenkívül újkori épületek ma